

ارزش فراگیری علم در شبهای قدر

آیت الله جوادی آملی در برخی از سخنرانی ها و جلسات درس خود به مناسبت‌های مختلف به ویژه ماه رمضان به تبیین اسرار شب قدر پرداخته است که در این گزارش به برخی از سفارشات ایشان در مورد لیالی قدر اشاره می شود.

ارزش فراگیری علم در شبهای قدر/ سوره قدر اثبات کننده اصل امامت

آیت الله جوادی آملی در برخی از سخنرانی ها و جلسات درس خود به مناسبت‌های مختلف به ویژه ماه رمضان به تبیین اسرار شب قدر پرداخته است که در این گزارش به برخی از سفارشات ایشان در مورد لیالی قدر اشاره می شود.

آیت الله جوادی آملی با تأکید بر اهمیت شب و شب زنده داری در معارف اسلامی یادآور می شود: "بخش مهمی از فیوضات معنوی و الهی، طبق بیان قرآن کریم، در شب افاضه شده است. تنزل قرآن در شب پربرکت و مبارک قدر است إنا أنزلناه فی لیلة مبارکة اسراء و معراج انسان کامل نیز در شب است: سبحان الذی أسرى بعبده لیلاً من المسجد الحرام إلی المسجد الأقصى الذی بارکنا حوله.

فیض شب، بهره خاصی که نصیب انسان می شود

موسای کلیم(ع) نیز شبانه در محضر خداوند به ضیافت و مهمانی می رود. وواعدنا موسی ثلاثین لیلة وأتمناها بعشر فتمّ میقات ربه أربعین لیلة چهل شب، مهمان خداوند بود و از فیوضات الهی بهره مند گردید، که تورات نیز از آن جمله است. گرچه انسان در روز، هم در محضر خداست ولی فیض شب، بهره خاصی است که نصیب انسان می شود. حضور و توجه و تمرکز انسان در شب زیاد است و همین سبب قوت و ازدیاد فیض می شود."

نشئه زنده داری شب و مناجات و دعا و خضوع شب، نشئه خاصی است که با خضوع و مناجات و ذکر روز فرق دارد این ناشئه اللیل هی أشدّ وطأً وأقوم قیلاً و به همین جهت است که خداوند به رسول خود فرمود: ومن اللیل فتهجد به نافلة لک عسی أن یتعّثک ربک مقاماً محموداً سحرخیز باش و شب را از دست مده؛ زیرا که نافله شب، خضوع و حضور شب، بعثت تازه ای است برای تو و اگر می خواهی که به مقامی والا و محمود مبعوث شوی، شب را رها نکن.

وی با اشاره به روایتی از امام حسن مجتبی(ع) می گوید: "... حضرت (ع) می فرماید که سیر به سوی الله و حرکت به سمت خدا، سفری است که جز با زنده داشتن شب میسر نیست. با مرکب روز که سبج طویل دارد: إن لک فی النهار سبجاً طویلاً نمی شود این سفر سنگین را طی نمود. باید شب را مرکب پرتوان خود در این سفر الهی قرار داد. تلاوت قرآن و خضوع در حضور خداوند، و محاسبه اعمال گذشته و تصمیم قطعی برای آینده، در دل شب تار میسرتر است و لذا مردان الهی حد اکثر بهره را از شب می برند..."

بهترین اعمال در شب قدر

وی در یکی از بیانات خویش به مناسبت لیالی قدر، بر فراگیری علوم الهی در این شبهای مبارک تأکید کرده و می گوید: "در شبهای قدر چیزی بهتر از فراگیری علوم الهی، گفتن و شنیدن معارف دین نیست. تشکیل یا شرکت در برنامه هایی مانند جلسه تفسیر یا حدیث یا احکام، که خود سعادت و توفیقی است؛ و اگر چنین برنامه ای نداشت، امر به معروف و نهی از منکر داشته باشد و اگر توانست لااقل ذکر بگوید.

یکی از بهترین و مهمترین کتابهای فقه امامیه، کتاب «جواهر است که مؤلف بزرگوارش در طی 30 سال آن را نوشت. در پایان این کتاب مرقوم فرموده که خدای متعال چنین مقرر کرد تا امشب که شب 23 ماه مبارک رمضان است، این کتاب به پایان برسد. شب بیست و سوم که از تمام شبهای ماه مبارک رمضان و از شب بیست و یکم و نوزدهم نیز افضل است، این فقیه نامور مشغول نوشتن کتاب فقه بوده است. چیزی بالاتر از عالم شدن و آگاه شدن نیست. علم است که زمینه ای برای رسیدن انسان به «عقل می شود؛ انسان عاقل هم آسوده است و هرگز در عذاب نخواهد بود."

هر ساله ملائکه در خدمت روح همه حقائق قرآن را اعم از تفسیر و تکوین پائین می آورند

آیت الله جوادی آملی در یکی دیگر از بیانات خویش در مورد شب قدر یادآور می شود: "شب قدر که شب نزول قرآن است، هر سال از طرف خدا تکریم می شود. گرامیداشت شب قدر به این است که همان خاطره نزول قرآن تکرار شود. لذا با همان جلال و شکوه فرشتگانی که بار اول قرآن را آورده بودند، در خدمت روح از آسمان غیب تنزل می کنند و بر ولی عصر نازل می شوند.

هنگام نزول قرآن، احیای خاطره هر ساله او هم گوشزد شد. هم با ماضی و هم با مضارع یاد شد. فرمود: **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ**، یعنی این کتاب را ما در شب قدر نازل کرده ایم، و هم در تجلیل شب قدر اینچنین فرمود: **وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ. لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ. تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا يَدُنُ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ. سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ**. یعنی این قرآن که در شب قدر نازل شد، با جلال و شکوه فرود آمد و به دستور خدا هر ساله آن جلال و شکوه تکرار می شود. اینچنین نیست که **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ** و پایان پذیرفته باشد! بلکه اینطور است: **تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا يَدُنُ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ**. هر ساله ملائکه در خدمت روح همه حقائق قرآن را اعم از تفسیر و تکوین پائین می آورند.

استدلال به سوره قدر برای اثبات اصل امامت

مرحوم گلینی بابی در جامع کافی عقد کرد که بعضی از امامان ما (علیهم السلام) فرمودند: شما برای اثبات ادامه ولایت به سوره قدر استدلال کنید. تقریر استدلال هم به این بیان است؛ فرمود: به مخالفین بگوئید آیا نبی اکرم رحلت کرد، شب قدر هم از بین رفت، یا شب قدر هست؟ آنها ناچار می گویند: شب قدر هست. یعنی هر سال ماه مبارکی دارد، و در هر ماه مبارکی شب قدر هست.

فرمود: از آنها بپرسید: این که خدا فرمود: در شب قدر فرشته ها امور را نازل می کنند، بر کی نازل می شوند؟ اگر مقدرات و حقائق را نازل کرده اند که به همراه ببرند و به کسی ندهد، پس چرا آوردند؟ اگر بنا شد مقدرات و معارف را بر کسی عرضه کنند، آن کس کیست؟ آن کس که همه فرشتگان به اتفاق روح، همه امور را نازل می کنند و بر او گزارش می دهند، کیست؟ او ولی امر است. امام آن زمان است.

در هر زمانی ولی معصوم هست که مهبط وحی است. منتها وحی تشریعی به پایان رسید، آن وحی های تصدیقی و تکوینی و تبیینی و تفسیری و تشریعی همچنان مستدام است. لذا در بدئی پیدایش نزول قرآن، ذات اقدس إله دستور داد که هر ساله خاطره گرانبار نزول قرآن را گرامی بدارند و امشب احتمالاً یکی از شب هائی است که لیلۃ قدر است. لذا فرشتگان در خدمت روح همه امور را با سلامت به وجود مبارک ولی عصر عرضه می کنند. بعد به اذن ولی عصر به مجالس مؤمنین سری می زنند و به آنها سلام می کنند. و فیضی که به ولی عصر رسید، به دستور آن حضرت به افراد مستعد می رسانند. کسانی که ارتباط شان با ولی عصر برقرار است، نشانه های شب قدر را هم درک می کنند..."